

Nærings- og fiskeridepartementet

Kopi: Fiskeridirektoratet

10. juni 2024

Innspill til lukking av snøkrabbe

Pelagisk Forening viser til møte om lukking av snøkrabbefiskeriet og e-post av 24. mai 2024 om innspill til prosessen ved nytildeling av snøkrabbetillatelser.

Først vil vi komme med våre innspill til konkretisering av forståelsen av deltakervilkårene, før vi tar opp forskningsinnsatsen.

Deltakervilkår

Vi har innspill til ny § 6-2 i konsesjonsforskriften, og har delt det inn etter hovedregelen: første ledd, unntaksregelen: andre ledd, og tredje ledd.

Vi syntes det er svært uheldig at departementet har valgt å gå bort fra forslaget om krav til minimumsfangst for å kvalifiseres. Et krav om minimumsfangst ville skilt fartøy som har gjort en aktiv og langvarig innsats for å delta i fangsten, mot de fartøyene som i større grad har spekulert i deltakelsen for en fremtidig lukking av fiskeriet.

Hovedregel

Det er en forutsetning at fartøyeier under kvalifiseringsperioden har vært norsk, og reell og faktisk eier, og har hatt kontroll tilsvarende sin eierandel, jf. deltakerlovens §§ 5 og 6. Det forutsettes at dette sjekkes, som ved søknad om ervervstillatelse, på nytt ved søknad om snøkrabbetillatelse.

Pelagisk Forening mener at første ledd bokstav c, kravet om at fartøyet må være egnet og utrustet for fangst av snøkrabbe med teiner i Barentshavet, må gjelde for hele kvalifiseringsperioden. Dette er også vår forståelse av § 8 i lov om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) at fartøyet til *enhver tid* må være egnet og utrustet. Slik vi ser det må fartøyet må ha vært egnet og utrustet for fangst av snøkrabbe med teiner, og det må gjelde for hele perioden fangsten har pågått, som vil kvalifisere til at fartøyet kan få snøkrabbetillatelse. Vi mener at noen av de

punktene som vi lister opp nedenfor (under unntaksregelen) med fordel også bør benyttes for fartøy som søker på hovedregel.

Det vil ikke være etter intensjonen om fartøy som har fått snøkrabbe som bifangst skal få tillatelse. Dette bør sjekkes opp mot slutttsedler: at fartøyet har snøkrabbe som hovedart, og at snøkrabben er fangstet med teiner.

Vi mener at fartøyenes egnethet også må sjekkes opp mot kravene som stilles til fartøyene fra Sjøfartsdirektoratet. Dette kan sjekkes opp mot fartøyenes fartssertifikat og fartsområde.

Stortinget har nylig vedtatt Kvotemelding 2, der flertallet i Stortinget skrev følgende i avtalen som ble inngått:

Nullvisjonen i fiskeriene og HMS for fiskerne skal få større plass og fokus i viktige og sentrale offentlige meldinger og rapporter om fiskerinæringen.

Snøkrabbefiskeriet har vært å anse som en «sikkerhetsversting» i fiskeriene av blant annet Sjøfartsdirektoratet. Vi mener derfor det er viktig at en lukking av fiskeriet må ta hensyn til sikkerhetsregelverket.

Vi forutsetter at fangst kan sjekkes av Fiskeridirektoratet, og at dette ikke er behov for å sende dokumentasjon på.

Det bør også påsees at fartøyet har fangstet snøkrabbe med egne teiner, og at snøkrabben ikke har blitt levert eller anskaffet ved kjøp fra mottak eller fra andre fiskebåter. Dette kan gjøres ved å levere kvittering på kjøp av snøkrabbeteiner (se mer om kostnad for innkjøp av bruk nedenfor) og sjekke sporing av fartøyet opp mot slutttsedler.

Vi mener at det ikke bør gis vedtak om nytildeling dersom det viser seg at fartøyet eller fartøyeier har brutt regelverket som skal danne grunnlag for nytildelingen, eller har brutt annet relevant regelverk.

Unntaksregel

Andre ledd, a: nybygg

Pelagisk Forening mener kontrakten må være bindende, og alle eventuelle innbetalinger i henhold til kontrakten må kunne dokumenteres. Det må være et krav at nybygget er en erstatning for et fartøy som har hatt snøkrabbetillatelse. Det bør være et krav at erstatningsfartøyet har fangstet snøkrabbe før det ble kontrahert nybygg for fartøyet.

Ofte er det klausuler i kontrakter som gjør at kontrakten ikke er å anse som bindende før første innbetaling er gjort. Vi mener derfor at innbetalingen som skal binde kontrakten må være innbetalt før skjæringsdatoen.

Det er ikke vanskelig å endre en kontrakt underveis. Vi mener derfor også at

snøkrabbe som driftsgrunnlag må ha vært premisset for kontrakten, og søknaden om ervervstillatelse, hele veien. Det må være tydelig at snøkrabbe har vært en del av driftsgrunnlaget fra tegnebord, underveis i kontrakten og under hele byggingen. Og i kontakten med Fiskeridirektoratet.

Dersom nybygget av en eller annen grunn ble avbestilt/kansellert underveis i prosessen kan ikke en bindende kontrakt være nok for nytildeling.

Dersom nybygget er ferdigstilt bør det være et vilkår, om fartøyet har hatt mulighet, for eksempel at fartøyet ble registrert før eller underveis i sesongen, at fartøyet har fangstet snøkrabbe.

Andre ledd, b: ombygging

Vi forventer at denne bestemmelsen har potensiale til å skape utfordringer i saksbehandlingen og vurderingene. Det er derfor viktig for Pelagisk Forening at departementet er tydelig på forståelsen av bestemmelsen i instruksjonen som Fiskeridirektoratet skal få.

Vi mener det er vanskelig å kvantifisere en sum og en tidsgrense som kan definere «omfattende ombygging». Men, vi mener det kan være nyttig å eksemplifisere tidsbruk og kostnad som våre medlemmer har hatt med ombygging av fartøy. Bare innkjøp av bruk til fangst av snøkrabbe har en kostnadsramme på 8 til 10 millioner kroner. Kostnadene for ombygging beløper seg fra 50 millioner kroner og oppover til godt over 100 millioner kroner per fartøy. Det anses som lite trolig å klare å bygge om fartøy til fangst av snøkrabbe for en kostnad under 50 millioner kroner, men alt vil avhenge av utgangspunktet ved start, hva man gjør og hvordan. Ombyggingen av fartøyene har medført verftsopphold fra 5 måneder og opp til godt over 1 år per fartøy.

Ombygging av fartøy vil i alle tilfeller involvere Sjøfartsdirektoratet. Vi mener derfor at en nytildeling av tillatelse må være harmonisert mellom regelverk som forvaltes av andre etater. Med det mener vi at det ikke bør gis vedtak om nytildeling fra Fiskeridirektoratet dersom fartøyet ikke har fulgt lovpålagte krav fra, for eksempel, Sjøfartsdirektoratet.

Pelagisk Forening mener at «dersom eier av fartøyet er tildelt snøkrabbetillatelse» må forstås at det er gitt ervervstillatelse for fartøyet: at det må foreligge et vedtak om ervervstillatelse for et konkret selskap og et konkret fartøy og tillatelsen må inkludere et eget vedtak om snøkrabbe til det fartøyet.

Det må forstås at bestemmelsens ordlyd «og før 16. mai 2022 har gjort omfattende ombygging» må forstås at det er inngått bindende kontrakt om at ombyggingen skal gjennomføres. Ikke at fartøyet før denne datoen må ha vært ferdig ombygd, men at ombyggingen må ha startet. I denne perioden, og særlig året i forkant av skjæringsdatoen, var sterkt preget av korona, og ettervirkningene av pandemien. Det var store forsinkelser på verft, verksted og leveranser av materiell i denne perioden. Det var derfor mange som hadde signert kontrakter lenge før

skjæringsdatoen, men som ikke var ferdig ombygd til 16. mai 2022.

Vi mener at forståelsen av ordlyden «omfattende ombygging» må ha noen helt klare kriterier for å kunne være innenfor:

- Den må kategoriseres som «ombygging» eller «endring» av Sjøfartsdirektoratet.
- Det må være en ombygging som er vesentlig, og som har vært nødvendig for å gjøre fartøyet egnet og utrustet for fangst av snøkrabbe med teiner i Barentshavet.
- Ombyggingen må ha endret fartøyet på en sånn måte at det har krevd verft eller verkstedsopphold av en viss varighet.
- Ombyggingen må ha hatt en betydelig kostnad, utover selve kjøpet av fartøyet.
- Ombyggingen må ha medført at fartøyet kun kan selges som fiskefartøy med snøkrabbe med teiner, eller må ombygges vesentlig, enten ved en betydelig kostnad og/eller betydelig tidsbruk, for å kunne brukes som en annen fartøytype og dekke innkjøpspris, utgifter og ombyggingskostnader.

Ombyggingen må kunne dokumenteres i søknaden. Det er en rekke krav til fartøy dersom de bygges om, og særlig for fartøy som skal fiske med teiner i Barentshavet. Dette mener vi at rederiet må legge frem dokumentasjon på i søknaden.

Ombygging som for eksempel endrer fartøyets status fra en type fartøy til en annen, eller endrer det opprinnelige bruksformålet til fartøyet vil etter vår vurdering være i kategorien «omfattende». En ombygging som endrer store deler av fartøyets «innside», for eksempel fra oppbevaring, til en fabrikk, vil også etter vår vurdering være «omfattende ombygging».

Det er etter vår mening ikke nok å gjøre små endringer. Ombyggingen bør inkludere minst ett, helst flere, av de momentene som skal vurdere om et fartøy er egnet og utrustet for fangst av snøkrabbe med teiner i Barentshavet:

- Fartøyet skal kunne håndtere redskapene: både sette og ta det om bord igjen.
- Fartøyet må kunne håndtere råstoffet på en egnet måte.
- Fartøyet må være egnet for å operere i Barentshavet, herunder ha fartssertifikat for fartsområde Havfiske II og/eller fiske i isfarvann, jf. §§ 24 og 25 i forskrift om fartsområder.

Konkret mener vi at dersom fartøyet skal få snøkrabbetillatelse etter andre ledd b, må det dokumenteres:

- At ombyggingen er meldt til, og godkjent av Sjøfartsdirektoratet.
- At fartøyet har gyldig fartssertifikat og har fartssertifikat for fartsområde

Havfiske II og/eller fiske i isfarvann, jf. §§ 24 og 25 i forskrift om fartsområder

- At fartøyet er klassifisert som et fiskefartøy.
- At fartøyet har godkjente stabilitetsberegninger/-manual for bruk av fartøyet med teiner ombord, og teiner med overising om bord. Eventuelt at det er lagt til et tillegg til fartøyets eksisterende stabilitetsberegninger som inkluderer teiner om bord.
- Dersom fartøyet ble innført i merkeregisteret etter 29. mars 2022 må det stilles krav om at fartøyet er kontrollert og funnet godkjent av Fiskeridirektoratet for fangst av snøkrabbe med teiner, i henhold til Fiskeridirektoratets instruks av 29. mars 2022 «Instruks om tildeling av snøkrabbetillatelse», Fiskeridirektoratets referanse 22/4685.
- Dersom fartøyet ble innført i merkeregisteret før 29. mars 2022 må det stilles krav om at Fiskeridirektoratet har gjort en vurdering om fartøyet er egnet og utrustet for fangst av snøkrabbe med teiner.
- At fartøyet på GA-tegning etter ombygging har tegnet inn egnet opplegg for setting og haling av teiner og for håndtering og oppbevaring av fangsten.
- Dersom fartøyet er over 500 bruttotonn må rederiet dokumentere at de har godkjenningsbevis for sikkerhetsstyring (DOC), jf. forskrift om sikkerhetsstyringssystem for norske skip og flyttbare innretninger § 3.
- Dersom fartøyet er over 500 bruttotonn må det dokumenteres at det er utarbeidet risikoanalyser og prosedyrer for setting, haling og håndtering av teiner, jf. Den internasjonale norm for sikkerhetsstyring (ISM).
- At fartøyet har fangstet snøkrabbe etter at det ble registrert.

Vi mener at det ved søknad i tillegg bør legges ved, og vurderes:

- Kontrakt på kjøp av fartøyet.
- Kontrakt på ombygging av fartøyet som inkluderer kostnad.
- Dokumentasjon på lengde på verfts-/verkstedsopphold.
- Tegninger før og etter ombygging med forklaring på hva som er fjernet, lagt til og erstattet, og hvorfor det er gjort.

Tredje ledd

Det må forstås at det med «egnet og utrustet for fangst» skal forstås at det skal være fangst av snøkrabbe med teiner i Barentshavet. Det er fartøy som kan være egnet og utrustet for fangst, og fangst andre steder enn i Barentshavet, og som var fiskefartøy

som krevde ombygging for å kunne brukes til fangst av teiner i Barentshavet. Det må ikke forstås dithen at fartøy som har vært fiskefartøy ikke kan gis dispensasjon fordi de ble ombygget for å kunne fiske med teiner i Barentshavet.

Diverse

Det må fremgå tydelig fra Fiskeridirektoratet hva en søknad skal inneholde og dokumentasjonskrav for det som skal sendes inn.

Det må være åpent for at eventuelle vedlegg kan ettersendes, og at disse da vil bli vurdert som en del av søknaden.

Kvitteringer og kontrakter bør oppfylle kravene i lov om bokføring (bokføringsloven), lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) og forskrift om bokføring. Dokumentasjon som sendes inn må kunne ettergås.

Eventuell dokumentasjon på andre språk enn norsk eller engelsk bør oversettes av godkjent translatør.

Det er i dialogen med departementet ikke kommet informasjon om snøkrabbetillatelse skal godtas som eneste driftsgrunnlag på et fartøy. Vi ber om avklaring på dette.

Vi oppfordrer til rask saksbehandling. Det er et ønske at all klagebehandling er ferdig senest 1. november 2024, slik at fartøyene har tid til å forberede seg på ny sesong.

Etter lukking

Departementet har ikke informert om situasjonen etter lukking. Det forutsettes at en konsesjon for snøkrabbe/snøkrabbetillatelse vil omfattes av det øvrige regelverket ved overføring, kjøp/salg av fartøy og rettigheter. Vi viser ellers til vårt høringsinnspill til lukkingen av fiskeriet i september 2023.

Forskningsinnsats

Våre medlemmer har de siste årene, men særlig årets sesong, sett en endring i bestanden av snøkrabbe. Fisketakten har økt betydelig i år, og det er observert en større andel av den store snøkrabben. Man har også fangstet over et mye større område denne sesongen enn tidligere. Vi mener derfor at toktet bør utvide dekningsområdet sitt for å finne den sørlige og vestlige grensen for utbredelse av snøkrabbe. Det er en oppfatning i flåten at det er betydelig mer snøkrabbe i norsk sone enn det kvoterådet skulle tilsi. Dersom forskningen kun dekker deler av området det fangstes på vil ikke kvoterådet speile bestandsstørrelsen.

Det er også et ønske fra næringen om at data fra fartøyene som deltar i fisket i større

grad kan bli brukt til forskning. Det er også et ønske fra næringen om at forskningen i større grad kan delta under det aktive fisket.

Vi oppfordrer derfor sterkt til at dekingen av toktområdet utvides og at det tilføres ressurser slik at dette lar seg gjøre.

Vi ber med dette også om å få delta i utarbeidelsen av innretningen med kvoteandeler for fangst av levende snøkrabbe.

Ta gjerne kontakt om det skulle være spørsmål til innspillet.

Med hilsen

Pelagisk Forening - Pelagisk Servicekontor AS

Mariann Frantsen
daglig leder

Mia Høgi
seniorrådgiver